

pen hun speciaal gerichte programmastof' (levensbeschouwelijke causerieën bijvoorbeeld) 'kunnen geven'; wat de Gaay Fortman voorstelde, was volgens de Clercq slechts 'een schijn', immers: de vijf omroepverenigingen zouden blijven bestaan.¹ Met dat al ging na veel vijven en zessen en onderling krakeel ook de Avro althans in beginsel met het stichtingsplan accoord.

Dat plan werd verder uitgewerkt en Enserinck, de secretaris van de Radioraad, ging de zaak vast met de *Rundfunkbetreuungsstelle* bespreken. Die stelde slechts één eis: een buitenstaander moest voorzitter worden. De Radioraad vond een candidaat: de anti-revolutionaire oud-minister van binnenlandse zaken, de Wilde. Diens candidatuur werd evenwel door de Avro verworpen: de voorzitter van de nieuwe stichting mocht geen 'politiek verleden' of 'een verleden op godsdienstig gebied' hebben² – en dan de Wilde? Hem nam de Clercq nóg kwalijk 'dat hij geweigerd had, op een zondag de Avro-studio officieel te openen.'³ Nieuwe kandidaten werden genoemd, o.m. het anti-revolutionaire lid van de Hoge Raad, mr. dr. J. Donner, en een van de hoogleraren van de Vrije Universiteit, prof. mr. J. Oranje. Donner bedankte, Oranje verklaarde zich bereid maar zijn naam verviel weer toen de Vara van Rost van Tonningen de instructie kreeg, tegen de benoeming van elke anti-revolutionair haar veto uit te spreken. De Vara wees toen op Dubois maar doordat NCRV, KRO en VPRO aan prof. Oranje wilden vasthouden en Vogt het bloed van Dubois wel drinken kon, verdween het hele stichtingsplan in de mist.

Voor de Radioraad die in juni en juli geconfronteerd was met heftige twisten tussen de Avro en de andere vier omroepverenigingen, was het om wanhopig te worden. Begin augustus had zich bovendien een extra complicatie voorgedaan, toen op eens bleek dat de secretaris-generaal van onderwijs, kunsten en wetenschappen, prof. van Poelje, voor de *Reichskommissar* een verordening kant en klaar gemaakt had waarbij alle omroepverenigingen en de Nozema opgeheven werden; er zou een staatsbedrijf komen met één directeur.

Ressorteerde de omroep dan onder van Poelje? Natuurlijk niet: hij ressorteerde onder Frederiks maar deze had met zijn wat ouderwetse levensstijl nauwelijks belangstelling voor een zo modern verschijnsel als de radio⁴

¹ Radioraad: Notulen, 26 juni 1940. ² A.v., 26 juli 1940. ³ BG-Amsterdam, rijksrecherche: p.v. inz. W. Vogt (30 april 1947), p. 14 (getuige A. A. M. Enserinck) (Doc I-1814, b-1). ⁴ Het verdient de aandacht dat Frederiks, blijkbaar geheel onkundig van de censuur die door de *Rundfunkbetreuungsstelle* uitgeoefend werd, medio juni '40 aan *Generalkommissar* Schmidt het voorstel deed dat de Duitsers enkele eigen vertegenwoordigers in de Radio-omroep Controle-commissie zouden benoemen. De commissie sprak zich tegen dit voorstel uit.